

«Говерла» перебували у с.Старе Давидково Мукачівського району. Що тут відбулося, засвідчила під час допиту Г.Д.Качуровська. Вона працювала в Мукачеві в канцелярії електростанції. Цілий тиждень не була вдома. А коли повернулася в село, тут застала Д.М.Бандусяка і ще двох людей з ним. 2 серпня 1945 р. до їх будинку під'їхала автомашина і тут же відкрилася стрілянина. Бандусяк зі своїми товаришами відскочили з горища і почали тікати. Тоді ж вона була заарештована разом з братом Іваном, а 9 серпня — і її батьки, сестра Олена і брат Дмитро [2, ф.2558, оп.1, спр.2379, арк.289].

А ось як ця подія описана одним з керівників КДБ: «Однієї ночі працівники відділу держбезпеки оточили штаб-квартиру «крайового проводу» в селі Старе Давидково. Відстрілюючись, зуміли вийти з оточення один з керівників «крайового проводу ОУН» «Лопата» і представник «центру» під кличкою «Козак». Воєнний референт «Мур» дістався до Мукачівського монастиря й тут помер від смертельної рани» [199, С.57].

ШАНДОР ВІКЕНТІЙ ІВАНОВИЧ

(р.н. 1907)

Один з перших дипломатів Карпатської України Вікентій Шандор народився 12 жовтня 1907 р. в с.Баранинці поблизу Ужгорода в селянській сім'ї. Після закінчення початкової та горожанської шкіл навчався в Ужгородській торговельній академії (1923-1927 рр.). Згодом працював у Підкарпатському банку в Ужгороді (1927-1928 рр.), відбував військову службу в чехословацькій армії (1928-1931 рр.), вчився на юридичному факультеті Карлового університету в Празі (1930-1935 рр.). Доктор права (1939 р.). У 1935-1945 рр., з п'ятимісячною перервою у 1938-1939 рр., працював у Земському банку в Братиславі [1093].

Вікентію Шандору в період існування Карпато-Української держави була доручена важлива функція — представляти край у Празі. «Як тільки наприкінці листопада я зголосився в Братиславі у банку, — пригадував він, — до мене підійшов директор Алоїз Стібло з телеграмою від уряду Карпатської України, у якій вимагали, аби банк зразу відпустив мене до праці Представника уряду в Празі... Своїм новим призначенням я був украй здивований, адже не належав до жодної політичної партії, а партії, як правило, висувують на відповідні посади своїх людей» [1093, С.146]. Відзначимо, що це призначення уряду Карпатської України слід вважати вдалим. В.Шандор успішно впорався з покладеними на нього обов'язками. Він був членом Державної Господарської Ради, яка діяла при Президії уряду ЧСР в Празі (з 23 грудня 1938 р.), вніс значний вклад у встановлення торговельних відносин Карпатської України з Німеччиною, Угорщиною, Румунією. Проживаючи в Празі, виконував велику роботу в «Чесь-

ко-українському товаристві» (січень 1939 р.) та в чеськомовному тижневику «Карпато-Українська Свобода».

Після Другої світової війни студіював економічні науки в Німеччині (1945-1947 рр.), а в 1948 р. емігрував до США. Тут вивчав політологію в Колумбійському університеті (1953-1954 рр.). У США В.Шандор проводив надзвичайно активну громадську і політичну роботу. Був секретарем Пан-Американської Конфедерації (1948-1961 рр.), членом публікаційно-інформаційної комісії Українського Конгресового Комітету Америки (1948-1960 рр.), працював у Департаменті фінансів в Нью-Йорку (1953-1957 рр.), у секретаріаті ООН з питань слов'янських країн, був заступником голови уряду УНР в екзилі. Крім того В.Шандор був ініціатором створення земляцького товариства Карпатського Союзу в Нью-Йорку (1949 р.), очолював Допомоговий фонд Карпатського Союзу.

Вікентій Шандор — автор численних праць з історії та культури Закарпаття: «Карпатська Україна між двома світовими війнами» (1979 р.), «Історія Закарпаття. Історично-правний нарис. IX ст. — 1920» (1992 р.), «Спомини. — Т.1. Карпатська Україна. 1938-1939» (1996 р.) та «Спомини. — Т.2. Карпатська Україна. 1939-1945» (2000 р.) та ін. За великий вклад у розвиток історичної та юридичної наук і у справу здобуття Україною незалежності Вчена Рада Ужгородського національного університету присвоїла Вікентію Шандору високе звання Почесного доктора (1999 р.).

ШЕРЕГІЙ ЮРІЙ АВГУСТИН (1907-1990)

Юрій Шерегія — відомий громадсько-культурний діяч Закарпаття ХХ ст., видатний режисер і драматург. Він народився 16 січня 1907 р. в с.Дусино Березького комітату (Свалявський район Закарпатської області). Отримавши початкову освіту в рідному селі, Ю.Шерегія навчався в Ужгородській гімназії (до 1926 р.). Після цього він вступив на філософський факультет Карлового університету в Празі, який закінчив у 1930 р.

Ще будучи юнаком, Юрій Шерегія залучався як актор-аматор до роботи драматичних гуртків «Пласту», «Кирило-Мефодіївського Братства», «Культури» в Ужгороді та ін. [113, С.354]. У 1927 р. він став засновником і першим головою аматорського гуртка «Верховина» в Празі, до 1930 р. займався тут акторською і режисерською діяльністю. У 1931 р. Ю.Шерегія створив театральну студію «Веселка», яка діяла в Ужгороді. У тому ж році він став членом Руського Театру в Ужгороді, який діяв під керівництвом відомого українського режисера Миколи Аркаса [94]. З ініціативи Юрія Шерегія у 1934 р. було засновано пластуницький хор із драматичною секцією, до якої залучалися талановиті школярі. Тісно співпрацюючи з крайовою «Просвітою», він створював театральні осередки при регіональних